

Södertörns Högskola
Institutionen för ekonomi och företagande
Företagsekonomi
Kandidatuppsats 10 poäng
Tema: Redovisning
Handledare: Curt Scheutz och Jurek Millak
Höstterminen 2006

södertörns
högskola

UNIVERSITY COLLEGE

Revisionsplikt

Nyttan av revisionsplikten vid kreditärenden

Betul Kilic
Kristine Kalnina

Sammanfattning

Ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten för små/medelstora aktiebolag har medfört stora diskussioner i Sverige. Diskussionerna har sin grund i att EG-rätten tillåter att undanta SME från revisionsplikten, men trots det har Sverige valt att inte utnyttja undantaget. Däremot har många av EU-länderna valt att tillämpa undantaget och har därmed frivillig revision för mindre aktiebolag. Sveriges motivering för att behålla revisionsplikten för SME baseras på argumentet att revisionen skyddar inte bara ägaren utan även andra intressenter och detta innebär att ett avskaffande skulle medföra stora negativa konsekvenser för många parter som samhället, revisorer, skatteverket och kreditgivare. Från kreditgivarnas perspektiv kan ett avskaffande leda till att kreditprocessen påverkas negativt vilket beror på att det kan uppstå informationsasymmetri som orsakar svårigheter för bolagen att låna pengar. Därför är vårt syfte att undersöka nyttan av revision vid kreditärenden, vilka konsekvenser som kan uppstå vid ett avskaffande och utifrån detta dra slutsatser om revisionsplikten bör avskaffas.

Undersökningen har vi genomfört med hjälp av intervjuer som bestod av fyra banker och fem små aktiebolag. Därefter har vi kompletterat de insamlade data med tidigare forskning från Sverige och England.

Slutsatsen är att revisionsplikten för SME är bra men inte nödvändig eftersom det saknas en tillräcklig stark motivering för att det ska vara ett krav på det. Vid kreditärenden kommer informationsflödet inte att påverkas negativt då de inblandade parterna vet vad som krävs för att kunna ha ett bra samarbete. Eftersom bolagen är väl medvetna om när de har behov av revision kan revisionsplikten avskaffas och därmed kan frivillig revision införas och på så sätt kan marknaden styra sig själv.

Innehållsförteckning

1. Introduktionskapitel	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Definition av undersökningsproblem	6
1.3 Syfte	6
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Disposition	7
1.6 Definitioner	7
1.7 Förkortningar	8
2. Metod	9
2.1 Val av metod	9
2.2 Motiv för val av metod	10
2.3 Tillvägagångssätt	11
3. Teori	13
3.1 Referensram	13
3.1.1 Revision	13
3.1.2 EG-rätt	13
3.1.3 Svensk rätt	14
3.1.4 Principal-agentteori	15
3.1.5 Hur uppstår informationsasymmetri	17
3.1.6 Hur minskas informationsasymmetri	18
3.2 Tidigare studier	19
4. Empiri	22
4.1 Resultatredovisning	22
4.1.1 Bör revisionsplikten avskaffas	22
4.1.2 Nyttan av revisionsplikten vid kreditärenden	23
4.1.3 Konsekvenser för Bolagen vid kreditärenden	24
5. Slutsatser	26
6. Avslutande diskussion	29
6.1 Diskussion	29
6.2 Rekommendationer	29
6.3 Källkritik	30
6.4 Metodkritik	30
6.5 Uppsatsens trovärdighet	31
7. Litteraturförteckning	32
7.1 Litteratur	32
7.2 Artiklar	32
7.2.1 Tryckta	32
7.2.2 Internet	33
7.3 Forskningsrapporter	33
7.4 Lagar	33
7.5 Direktiv	34
7.6 Intervjuer	34
7.7 Internet	34
8. Bilaga	35

1. Introduktionskapitel

I detta avsnitt presenteras problembakgrund, syfte och avgränsningar. Avsnittet avslutas med de definitioner och förkortningar som vi använt i vår uppsats.

Bakgrund

Lagen om revisionsplikt infördes 1983 i samtliga svenska aktiebolag och regleras i aktiebolagslagen. Syftet med införandet var att minska den ekonomiska brottsligheten i små bolag och även öka den ekonomiska kompetensen i företagen, men det första kravet på revision uppkom år 1895, trots att det inte fanns några auktoriserade revisorer. De första revisorerna auktoriserades 1912 och eftersom det handlade om ett fåtal revisorer var det inte möjligt för alla bolag att anlita en revisor som skulle granska deras årsredovisning. Därför handlade debatten kring revisionsplikten om vilka aktiebolag som skulle omfattas av kravet på revision. Detta ledde till att aktiebolagslagen ändrades flera gånger och med tiden omfattade den fler aktiebolag. Till slut infördes revisionsplikt i alla aktiebolag som även omfattar små och medelstora aktiebolag. Tanken bakom införandet handlade inte bara om att minska den ekonomiska brottsligheten utan även öka samhällets och intressenternas insyn i räkenskaperna. Trots det har man fortsatt att ifrågasätta nyttan av revisionsplikten särskilt för de små aktiebolagen och därmed har debatten ändrats.¹

De nya argumenten har sin grund i att de svenska revisions reglerna skiljer sig från övriga länder i Europa och från EG-rätten. Skillnaden är att internationellt ses revisionsplikten som granskning av räkenskaper genom vilken ägaren kontrollerar bolagsledningens förvaltning av bolagets verksamhet. Däremot i Sverige är tanken bakom revisionsplikten även att ge samhället och olika intressenter insyn i bolagen. I den svenska lagstiftningen ingår även krav på förvaltningsrevision.²

I EG-rätten finns krav på revisionsplikt i aktiebolag men det finns möjlighet för medlemsländerna att undanta revisionsplikt för SME, detta för att underlätta för de mindre bolagen. Möjligheten har utnyttjats av de flesta gamla medlemsländerna (EU-länderna innan utvidgningen 2004) förutom Malta och Sverige. Därför har diskussionen kring

¹ Elisabeth Precht, *Revisionsplikt var svaret på ekonomisk brottslighet* (Stockholm: Balans 4/2005), s. 22.

² Svenskt Näringsliv, *Begäran om översyn av revisionsplikten* (Stockholm: 2005-06-22), s. 3.

revisionsplikten på senare tid handlat om varför även Sverige inte väljer att avskaffa revisionsplikten för SME och införa frivillig revision istället.³

Största skillnaden är att den svenska lagstiftningen inte skiljer på små och stora aktiebolag vilket medför att alla bolag omfattas av samma regler. Reglerna anses vara för komplicerade för de små bolagen och medför en hög kostnad. England som har avskaffat revisionsplikten och som istället infört frivillig revision har motiverat sitt val på principen att om kostnaden överstiger nyttan kan man välja att inte ha revision i bolagen. Till exempel i ett enmanna aktiebolag innebär revisionsplikt att ägaren granskar sig själv eftersom han/hon utgör både bolagets ledning och ägare. Om revisionsplikten skulle avskaffas i sådana bolag skulle ägaren slippa att genomföra revision och i sin tur slippa revisionskostnaderna.⁴

Argumentet om att revisionsplikten bekämpar den ekonomiska brottsligheten håller inte längre eftersom undersökningar som gjorts på restauranger visar att brottsligheten inte skiljer sig mellan de företag i restaurangbranschen som har revisionsplikt och de som inte har det. Dessutom kan de som har för avsikt att begå ekonomisk brottslighet välja en annan bolagsform som inte kräver revisionsplikt.⁵

Nyttan av revisionsplikten hos olika intressenter kan ifrågasättas, om man ser ur samhällets perspektiv bidrar revisionsplikten inte till minskad ekonomisk brottslighet utan istället till ökad kostnad för samhället. Även nyttan för de två största intressenterna, skatteverket och banker kan ifrågasättas eftersom i ärenden hos de efterfrågas även andra handlingar förutom granskade årsredovisningar.⁶ Till exempel vid kreditgivning kräver bankerna även periodrapporter, budgetar, prognoser och kreditupplysningar.⁷ Däremot om man ser på kreditgivning från bolagens perspektiv kan det vara en fördel att ha kvar revisionsplikt. Eftersom slopad revisionsplikt kan leda till att bankerna börjar misstro företagen kan det bli svårare för de att låna pengar. Detta kan medföra stora konsekvenser särskilt för de små bolagen eftersom det redan i dagsläget är svårt för de att låna pengar. Detta beror på att

³ Pernilla Halling och Hans Sjölund, *Det har saknats en genomgripande diskussion om revisionsplikten* (Stockholm: Balans 4/2005), s. 24-25.

⁴ Svenskt Näringsliv, 2005-06-22, s. 5.

⁵ Halling, Sjölund, Balans 4/2005, s. 25.

⁶ Svenskt Näringsliv, 2005-06-22, s. 5.

⁷ Birgitta Svensson, *Redovisningsinformation och kreditgivares bedömning av små och medelstora företag* (Stockholm: Balans 1/2004), s. 16.

bankerna vid bolagskonkurs inte har rätt till sina pengar som gör att de är försiktiga och har hård kontroll av bolagen vid kreditgivning.⁸

I Sverige har finansieringen av små bolag stor betydelse eftersom de är den främsta källan till ekonomisk tillväxt och jobb för samhället. Banklån utgör den allra viktigaste externa kapitalkällan för bolagen. Eftersom de små företagen utgör 95 % av alla företag i Sverige är de en viktig kundgrupp för bankerna.⁹ Därför är kreditgivning för små företag en mycket viktig aspekt att ta hänsyn till.

Definition av undersökningsproblem

Bör revisionsplikten avskaffas för små och medelstora aktiebolag?

- Nyttan av revision vid kreditärenden?
- Vilka möjliga konsekvenser som kan uppstå för bolag vid kreditärenden då revisionsplikten avskaffas?

Syfte

Huvudsyftet med uppsatsen är:

- att undersöka vad banker och aktiebolag har för inställning till revisionsplikt och dess eventuella avskaffande för små och medelstora aktiebolag.

Ett delsyfte är:

- att undersöka nyttan av revisionsplikt och vilka konsekvenser som kan uppstå för aktiebolagen vid kreditärenden då revisionsplikten slopas.

Avgränsningar

Undersökningen är avgränsat till fyra av Sveriges största banker och fem små aktiebolag. Anledningen till varför vi valt att undersöka dessa parter är att endast de berörs av revisionsplikten vid kreditärenden för SME.

Avgränsningen inom aktiebolagen är gjord utifrån EG:s fjärde bolagsdirektiv som reglerar revisionsplikten inom EU. Direktivet anger kriterier för vilka aktiebolag som får kallas för SME och får undantas från revisionsplikten.

⁸ Svenskt Näringsliv, *Nya förmånsrättsregler* (Stockholm: 2006-03-22), s. 1.

⁹ Hans Landström, *Småföretaget och kapitalet* (Kristianstad: SNS Förlag, 2003), s. 113.

Disposition

Uppsatsen inleds med en bakgrund där vi beskriver problemutvecklingen som ligger till grund för denna uppsats. Kapitlet tar även upp problemformulering, avgränsningar, syfte, definitioner och förkortningar.

Vidare går vi in på metod delen där vi beskriver hur vi gått tillväga och vilka metoder vi använt vid insamlandet av data.

Teori kapitlet inleder vi med att redogöra för hur revisionsplikten regleras inom EU och Sverige. Tyngdpunkten i detta kapitel ligger på agentteorin och beskrivningen av problematiken kring kreditärenden för SME. Kapitlet avslutas med artiklar om tidigare forskning.

I empiri kapitlet redogörs och analyseras data från egen undersökning.

Vi avslutar uppsatsen med en slutsats, egna åsikter och ger förslag till vidare forskning inom ämnet revisionsplikt samt kritiskt granskar källor, metod och uppsatsens trovärdighet.

Definitioner

Förvaltningsberättelse: Komplement till resultat- och balansräkning.

Företag som är skyldiga att lämna årsredovisning ska även lämna en förvaltningsberättelse.

Förvaltningsberättelsen ska ge en rättvisande översikt över:

- utvecklingen av företagets verksamhet,
- företagets ställning,
- företagets resultat.

Revision: Är en process då redovisningen och förvaltningen av ett bolag eller en förening efter räkenskapsårets slut granskas av en eller flera oberoende revisorer.

Revisionsberättelse: Skrivs av revisorn efter varje genomförd granskning och innehåller uttalanden om kvalitén på årsredovisningen.

Revisionsplikt: Är ett krav på att årsredovisningen i aktiebolag måste granskas av en oberoende revisor som ska vara kvalificerad dvs. en auktoriserad eller godkänd revisor.

Små/medelstora AB: På redovisnings- och revisionsområdet är EU:s definition av små företag ett företag med färre än 50 anställda och med en omsättning understigande 7,3 miljoner euro eller en balansomslutning understigande 3,65 miljoner euro.

Årsredovisning/bokslut: Avslutning på räkenskaperna vid slutet av året.

Årsredovisningen ska innehålla:

- Balansräkning
- Resultaträkning
- Noter
- Förvaltningsberättelse
- Finansieringsanalys

Förkortningar

ABL: Aktiebolagslagen (2005:551)

SME: Små/medelstora AB

SEK: Svenska kronor

UC: Upplysningscentralen AB

FAR SRS: Branschorganisationen för revisorer och rådgivare

RVL: Revisionslagen (1999:1079)

2. Metod

Här beskrivs och motiveras vilka metoder som vi valt för vår undersökning och även tillvägagångssättet för insamling av empiri.

Val av metod

Inom samhällsvetenskapen finns det två forskningsmetoder, dessa är kvalitativ och kvantitativ forskning. Den kvalitativa forskningen bygger på att omvandla det som observeras, rapporteras eller registreras till skrivna ord, och data samlas in med hjälp av till exempel intervjuer som ger en djup kunskap om det som undersöks.¹⁰ Den kvantitativa forskningen mäter företeelser så att de kan omvandlas till siffror som senare analyseras med hjälp av statistiska metoder.¹¹ Data samlas in med hjälp av enkäter som till skillnad från intervjuer ger en bred kunskap om det som undersöks.¹² Vi har använt oss av personliga och semistrukturerade intervjuer som är en del av den kvalitativa forskningsmetoden. Personliga intervjuer innebär ett möte mellan en forskare och en informant.¹³ Semistrukturerade intervjuer innebär att forskaren har en färdig lista med frågor som ska besvaras. Intervjuerna är flexibla eftersom forskaren kan efter behov bestämma i vilken ordning frågorna ska ställas och den intervjuade kan fritt utveckla sina synpunkter.¹⁴ En alternativ metod skulle kunna vara att genomföra undersökningen med hjälp av frågeformulär där vi tillfrågar ett större antal banktjänstemän och aktiebolag.

För att integrera teori och empiri kan man använda två metodansatser, dessa är induktion och deduktion. Induktion innebär att man utgår från empirin dvs. samlar in data med avsikt att hitta generella mönster som senare kan göras till teorier eller generella begrepp. Vid en deduktiv ansats utgår man från teori som man testar med empirisk data dvs. en avledning från det generella till det konkreta.¹⁵ I vår uppsats drar vi slutsatser med hjälp av den deduktiva metoden eftersom vi utgår från givna teorier och testar de med den insamlade empirin. Den valda teorin består av svensk rätt, EG-rätt samt agentteori. Tyngdpunkten ligger på agentteorin som behandlar vikten av informationsflödet mellan banker och bolag vid

¹⁰ Asbjorn Johannessen, Per Arne Tufte, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (Malmö: Liber AB, 2003), s. 21.

¹¹ Martyn Denscombe, *Forskningshandboken* (Lund: Studentlitteratur, 2000), s. 204.

¹² Johannessen, Tufte, s. 21.

¹³ Denscombe, s. 136.

¹⁴ Denscombe, s. 135.

¹⁵ Johannessen, Tufte, s. 35.

kreditärenden. Med hjälp av undersökningen testar vi om det uppstår problem med informationsflödet mellan parterna för att därefter dra slutsatser om revisionsplikten bör avskaffas eller inte.

För att uppsatsen ska vara trovärdig krävs det en hög reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Reliabiliteten visar undersökningens tillförlitlighet som innebär att upprepade mätningar av samma variabel för en viss individ bör ge ungefär samma resultat.¹⁶ Validiteten visar undersökningens giltighet och är ett mått på överensstämmelse mellan vad ett mätinstrument - till exempel en intervju - avser att mäta och vad det faktiskt mäter.¹⁷ Generaliserbarheten visar i hur stor utsträckning man kan dra allmänna slutsatser utifrån undersökningen. Det är även viktigt att tänka på intervjuareffekt som kan uppstå vid intervjuer, vilket betyder att forskarens personliga identitet som kön, ålder och etniska ursprung kan påverka informanten och dess svar.¹⁸ Vi vill påpeka att dessa aspekter diskuterar vi i slutet av uppsatsen (se sidan 30-31) där vi kritiskt granskar uppsatsens trovärdighet källor och metod.

Motiv för val av metod

Metoderna har vi valt utifrån uppsatsens frågeställning där vi undersöker bankernas och bolagens syn på revisionsplikt. Vår frågeställning kräver djup och detaljerad information inom området vilket medför att vi har använt intervjuer och kompletterat de med skriftliga källor. Därför anser vi att personliga intervjuer och tidigare forskning utgör en bra grund för att besvara frågeställningen och ger högre trovärdighet för resultatet. Anledningen till varför vi inte valde enkäter var för att vi ansåg att respondenterna skulle ha svårt att besvara frågorna då de inte finns många banktjänstemän och företags ägare som är insatta i problematiken vilket skulle leda till missuppfattningar och bortfall.

¹⁶ Svante Körner, Lars Wahlgren, *Statistiska metoder* (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 15.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Denscombe, s. 138.

Tillvägagångssätt

Data samlades in med hjälp av intervjuer och artiklar från tidigare forskning. Vi har använt tre forskningsartiklar varav en är engelsk och två är svenska, artiklarna redovisas i teorikapitlet (se sidan 19-21).

Vi har intervjuat fyra banker och fem små aktiebolag i Stockholms område som har valt att vara anonyma, därför har vi namngett bankerna med bokstäver från A-D och bolagen med siffror från 1-5. Valet av informanterna i bankerna var slumpmässigt men vårt enda krav var att de har hand om kreditärenden för SME, vilket har lett till att informanterna innehar olika befattningar. På bank A intervjuade vi en rådgivare, på bank B en företagsansvarig, på bank C en kontorschef och på bank D en kreditschef. Däremot i valet av bolagen har vi haft krav på att informanterna är ägare i små aktiebolag och företagen omfattas av definitionen SME samt att de är verksamma i olika branscher.

Till att börja med utformade vi frågor till bankerna och gjorde en provintervju på Bank A för att se om frågorna var relevanta. Det visade sig att vi behövde lägga till och ta bort några frågor, vilket vi också gjorde. Därmed använde vi samma frågor på alla intervjuer och ställde även följdfrågor då det behövdes. På Bank A kompletterade vi intervjun med ett telefonsamtal där vi ställde de frågor som saknades efter att vi justerat intervjufrågorna. Bankerna kontaktades via telefon och genom personliga besök på kontoren. Vi tog kontakt med sammanlagt tio bankkontor för att hitta personer som kunde ställa upp på en intervju.

Frågorna till bolagen utformades utifrån de frågor som ställdes till bankerna för att undersöka samma problem från två olika perspektiv. Samma frågor ställdes till alla bolag och kompletterades med följdfrågor vid behov. Det var sammanlagt sex bolag som kontaktades vilket vi gjorde per telefon.

Varje intervju inledde vi med en presentation av uppsatsens frågeställning och vår definition av SME. Alla intervjuer genomfördes på samma sätt genom att en av oss ställde frågorna och den andra dokumenterade svaren, eftersom vi ansåg att det är viktigt att en av oss för en direkt konversation med informanten medan den andra koncentrerar sig mer på att skriva. Direkt efter varje intervju skrev vi rent svaren och numrerade de utifrån frågorna för att inte gå miste om värdefull information. För att lättare redovisa och analysera empirin delade vi in materialet i tre större områden där varje område besvarade en del av frågeställningen.

3. Teori

Detta avsnitt börjar vi med att presentera regleringen av revisionsplikten inom EU och Sverige. Sedan beskriver vi agentteori och informationsasymmetri vid kreditärenden. Slutligen redogör vi för tidigare forskning inom området.

Referensram

Revision

Revision är granskning av bokföring, årsbokslut och ledningens förvaltning i aktiebolagen som genomförs av en oberoende, auktoriserad eller godkänd revisor. Revisorn måste vara oberoende för att öka trovärdigheten på bolagets rapportering. Det primära syftet med revision är att se om räkenskaperna är korrekta och om de uppfyller kraven som finns inom lagstiftningen.¹⁹

EG-rätt

Revisionsplikten inom EU styrs av artikel 51 EG:s fjärde bolagsdirektiv som ställer krav på obligatorisk revision, se 78/660/EG. Direktivet avser granskning av årsbokslut och förvaltningsberättelse för bolag med begränsad delägaransvar, bland annat aktiebolag.

Artikel 51 innehåller även undantag som tillåter medlemsländerna att slopa revisionsplikt för SME, se 78/660/EG. Undantaget infördes för att underlätta för vissa länder kring Medelhavet som hade brist på kvalificerade revisorer, eftersom bristen ledde till att alla små aktiebolag inte kunde genomföra revision.²⁰

Artikel 11 innehåller gränsvärden för SME som får undantas från revisionsplikten. Den anger tre gränsvärden varav minst två måste vara uppfyllda för att bolaget ska kunna avstå från revisionsplikten. Gränsvärden är följande:

- Balansomslutning upp till 3 650 000 euro.
- Nettoomsättning upp till 7 300 000 euro.
- Medelantalet anställda under räkenskapsåret upp till 50.

¹⁹ Svenskt Näringsliv, *Revisionsplikter i små aktiebolag* (Stockholm: mars 2005), s. 32.

²⁰ Svenskt Näringsliv, mars 2005, s. 11.

Många av de gamla medlemsländerna inom EU (innan EU utvidgningen 2004) har valt att utnyttja undantaget genom att avskaffa revisionsplikten för SME. Vissa länder som England, Luxembourg och Nederländerna har utnyttjat fullt eller ligger nära de maximala gränsvärden som undantaget tillåter. Samtidigt som andra medlemsländer inte valt att utnyttja undantaget maximalt. Däremot de nordiska länderna (Danmark, Finland, Norge, Island och Sverige) har valt att inte alls tillämpa undantaget och kräver revision i alla aktiebolag oavsett storlek.²¹

Den svenska anpassningen till EG-rätten är i väldigt tidigt stadié då den endast diskuterats och inga lagändringar har skett hittills förutom några förslag från Justitiedepartementet. Senaste kommittédirektivet i Sverige lades fram hösten 2006 som utgår från den omarbetade åttonde bolagsdirektivet i EG-rätten. Det nya bolagsdirektivet trädde i kraft våren 2006 och reglerar revisorer och lagstadgad revision inom EU. Eftersom medlemsländerna måste anpassa sig efter det nya direktivet har Sverige lagt fram kommittédirektivet som avser att en särskild utredare ska tillsättas som ska utreda och lämna förslag om den lagstadgade revisionen i EU ska genomföras i svensk rätt. Utredaren ska utarbeta de författningsförslag som behövs för att anpassa svensk lagstiftning till EG-direktivet när det gäller bl.a. följande frågor:

- Införandet av en enhetlig revisionsstandard för hela EU.
- Utvärdera behovet av revision för små företag.
- Analysera vilka konsekvenser en eventuell förändring av reglerna om revisionsplikten kan få för samhället, näringslivet och för andra intressenter.²²

Svensk rätt

Bestämmelserna om revisionsplikten i Sverige regleras i flera lagar som kompletterar och delvis överlappar varandra. Det är främst ABL som ställer krav på revision för aktiebolagen.²³ Enligt 9:1 § ABL omfattas alla aktiebolag av revisionsplikten oberoende storlek. Aktiebolag enligt 6:1 § Bokföringslagen skall för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning och offentliggöra den. Årsredovisningslagen i sin tur reglerar hur en årsredovisning ska upprättas och offentliggöras. Revisorn ska granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god redovisningssed kräver, se 9:3 § ABL. God redovisningssed definieras inte i ABL utan av Revisionsstandard i Sverige som utarbetas av

²¹ Svenskt Näringsliv, mars 2005, s. 11-12.

²² Dir. 2006:96, s. 1-3.

²³ Precht, s. 22.

FAR SRS. Endast den som är auktoriserad eller godkänd revisor kan vara revisor och bestämmelser om detta finns i revisorslagen, se 9:12 § ABL. Dessutom ska revisorn vara oberoende enligt 9:17 § ABL. Efter varje genomförd granskning av årsbokslut måste revisorn skriva en revisionsberättelse, se 1§ RVL.

Revisorn ska även granska om bolaget följt sina skyldigheter rörande skatter och avgifter, och rapportera vid misstanke om brott och penningtvätt.²⁴

Det är skillnad mellan Sverige och andra EU-länder när det gäller för vems räkning revisionen genomförs. I EU-länderna genomförs revision för ägarnas räkning, men i Sverige genomförs den även för andra intressenter som kreditgivare, samhället, skatteverket, anställda och revisorer.²⁵

Principal-agentteori

Teorins grundmodell baseras på en överenskommelse mellan två parter, där ena parten (principalen) vill ha något utfört och den andra parten (agenten) ska utföra detta arbete. Överenskommelsen fastslås i ett kontrakt mellan båda parterna. Agentteorin antar att det råder informationsasymmetri mellan parterna eftersom de har olika kunskap och tillgång till relevant information om omvärlden som kan påverka samarbetet mellan de. Asymmetrin leder till att det uppstår en risk mellan parterna som fördelas genom ett kontrakt.²⁶

²⁴ Svenskt Näringsliv, mars 2005, s. 21-22.

²⁵ Svenskt Näringsliv, 2005-06-22, s. 2.

²⁶ Andreas Norrman, *Agentteori ökar förståelse för kontraktens roll som riskdelningsverktyg i försörjningskedjor* (Lund: Bättre Produktivitet 3/2005), s. 16.

Agentteorin baseras på flera antaganden:

- Beslut fattas självständigt av parterna.
- Opportunism som innebär att parterna handlar i eget intresse för att maximera sin egen vinst och inte affärspartens.
- Parterna har olika mål.
- Parterna har olika attityder till risk, den ena risk-avert och den andra risktagare.
- Parterna är inte fullständigt rationella.
- Informationsasymmetri då parterna hemlighåller privat information eller förvränger information.
- Det är kostnadskrävande för att skaffa relevant information.²⁷

Det kan uppstå två problem i en agentrelation, dessa är agentproblemet och riskdelningsproblemet. Agentproblemet uppstår när principalens och agentens mål inte är detsamma och det är svårt eller dyrt för principalen att undersöka vad agenten egentligen gör. Riskdelningsproblemet uppstår när principalen och agenten har olika attityder till risk och därför reagerar olika på en situation.²⁸ Bakgrunden till dessa problem är principalens informationsbrist, som leder till ökade kostnader. Därför kan båda parter ha ett intresse av att principalen får mer information. Parterna gör avvägning mellan informationens värde och nytta eftersom insamlingen och bearbetningen av information kostar.²⁹

Agentteorin används för att förklara olika fenomen inom flera områden såsom bland annat finansiering, marknadsföring och redovisning.³⁰ Inom redovisningen används teorin för att analysera bland annat behovet av revision. Grundsynsättet är att ägaren (principalen) granskar styrelsen (agenten) med hjälp av revisionen (kontraktet). Men i Sverige är synsättet på teorin mer utvidgad då principalen endast inte är ägare utan även andra intressenter som har behov av revision.³¹

I vår studie tillämpar vi agentteorin för att se bankernas och små aktiebolagens behov av revision vid kreditärenden. Bankerna ses som principalen, bolagen som agenten och revisionen som ett kontrakt mellan parterna. Kreditärenden innebär risktagande för parterna

²⁷ Bättre Produktivitet, s. 16.

²⁸ <http://www.connectsverige.se/obj/docpart/405eedf17ff44.pdf>, 2006-11-20.

²⁹ Bättre Produktivitet, s. 17.

³⁰ www.connectsverige.se.

³¹ Svenskt Näringsliv, mars 2005, s. 32.

och för att minska riskerna måste bankerna granska bolagen. Vid granskningen kräver bankerna olika handlingar som till exempel reviderade årsrapporter, därför ses revision som en säkerhet i parternas samarbete.

Hur uppstår informationsasymmetri

Informationsasymmetrin som är kärnproblemet i agentteorin leder till att det uppstår ett gap mellan utbud av pengar från bankens sida och efterfrågan från bolagets sida.³² Detta leder till att SME har svårigheter att erhålla externt kapital.³³ Gapet uppstår på grund av följande faktorer:

- Finansiärer befinner sig i ett informationsunderläge eftersom företagen vet mer om sin verksamhet än utomstående parter.
- Kredittagare befinner sig i ett informationsunderläge eftersom banken vet bättre om hur marknaden och branschen ser ut. De vet inte hur man ska attrahera och tillfredsställa finansiärers krav på information.
- Risken är för hög för att finansiera företagen eftersom många små och unga företag avvecklas eller går i konkurs relativt snart efter etableringen.
- Kreditgivares kompetens och finansiella kompetens är anpassade för att analysera stora företag som gör att det blir svårt att analysera de små företagen med hjälp av dessa metoder.
- Transaktionskostnaden och kontroll kostnaden för lån är för hög för SME vilket beror på att hanterings, transaktions och uppföljningsprocessen är den samma oavsett lånestorleken. Därför tjänar finansiärer på att låna ut till de stora företagen som lånar större belopp.
- Brist från företagets sida på kunskap om utbudet av finansiärer gör att de ofta väljer fel finansiär vid kreditanskaffningen.
- Företagen har en negativ attityd till extern kapital dvs. kapitalanskaffning från banken föredras framför kapital från nya aktieägare. Detta för att företagen ser det som en begränsning i deras flexibilitet och kontroll.
- Den totala risken och informationskostnaden vid utlåning till SME ses för hög som gör att banken väljer att avstå från att finansiera vissa grupper av SME.³⁴

³² Landström, s. 11.

³³ Landström, s. 12.

³⁴ Landström, s. 12-14.

Det finns två sätt för banker att hantera problemet med informationsasymmetri. Den ena är att få tillgång till bra information och den andra att ha förtroende att bolaget inte kommer att agera opportunistiskt.³⁵

Hur minskas informationsasymmetri

För att minska informationsasymmetrin behöver banker detaljerad information om företaget, marknaden, branschen och det ekonomiska klimatet i landet.³⁶ Eftersom bankernas kärnverksamhet är kreditgivning innebär det stora risker för dem. Därför har de behov av att mäta, bedöma och hantera de risker som verksamheten medför vilket sker genom intern och extern granskning av låntagare.³⁷ Den interna granskningen består av kreditkommittén och den externa av UC som gör uppskattningar av konkurssannolikheter och även bidrar med kreditinformation för privatpersoner. Ett annat företag som bedömer de stora låntagares betalningsförmåga är Dun & Bradstreet.³⁸

Kreditbeviljningsprocessen sker på samma sätt i alla de fyra svenska stora bankerna. Mindre krediter beviljas på det lokala kontoret, men handlar det om större krediter beviljas de av kreditkommittén. Varje bank har kreditkommittéer på olika nivåer, vid stora lånebelopp går man högre upp i hierarkin för att beslut ska fattas.³⁹

Banken bedömer risken i en viss kredit utifrån kundens återbetalningsförmåga och de säkerheter som bolagen kan ställa för krediten. Återbetalningsförmågan ses som den viktigaste aspekten vid kreditbedömningen. Om kunden inte kan ge en säkerhet för lånet bedöms krediten hårdare. Vid riskbedömningen är det även viktigt för banken att känna kunden, dess finansiella styrka, förväntade lönsamhet, bolagets stabila kassaflöde och nyckeltal. Sedan riskklassificeras låntagaren med hjälp av kvalitativa och kvantitativa faktorer. Den kvalitativa analysen baseras på bolagens konkurrenskraft och ledningens kvalitet, medan den kvantitativa baseras på företagets resultaträkningar, balansräkningar, årsredovisningar, prognoser, budgeter, kreditupplysningar och företagets betalningsbeteende. Om denna information är bristfällig nekar banken kredit.⁴⁰ Risken i en kredit kan bero på

³⁵ Landström, s. 119.

³⁶ Landström, s. 119.

³⁷ Finansiell Stabilitet, s.65.

³⁸ Finansiell Stabilitet, s.67-68.

³⁹ Finansiell Stabilitet, s.65.

⁴⁰ Landström, s. 129-130.

låneavtalet och dess klausuler som banken och kunden kommer överens om. Metoderna för riskklassificeringen av kunderna är likadana i alla fyra bankerna men det finns skillnader i hur de använder sina riskklasser. Vissa prioriterar de kvalitativa aspekterna medan andra de kvantitativa. För mindre krediter är bedömningen vid riskklassificeringen enklare och mer schabloniserad.⁴¹

Tidigare studier

Vi vill påpeka att studier om kreditprocesser som behandlar bankerna och företagen samtidigt saknas nästan helt, det vill säga de flesta studierna är antingen gjorda från långgivares eller från låntagares perspektiv.⁴² Undersökningar om revisionsplikten vid kreditärenden saknas helt i Sverige och undersökningar som behandlar revisionsplikten allmänt är få.⁴³

I avsnittet redogör vi för den senaste forskningen inom revisionsplikten och har endast valt att ta fram de fakta som är relevanta för vår uppsats dvs. vad banker och företag anser om revisionsplikten och det som handlar om revision vid kreditärenden.

Forskning om lagstadgad revision. Tobias Svanström, 2006

Undersökningen baseras på SME:s inställning till revisionsplikt, hur de uppfattar kostnaden och nyttan av revisionsplikten. Forskningen är baserat på en enkätundersökning där man tillfrågat ca 860 SME och har fått en svarsfrekvens på omkring 50 %.

Denna studie visar att 68 % av företagen tycker att revisionsplikten bör behållas och att samtliga aktiebolag bör ha lagstadgad revision. Endast en tredjedel av bolagen tycker att man bör ha någon form av undantag för de mindre bolagen. Tre fjärdedelar av bolagen anser att de har nytta av revisionsplikten både internt och externt eftersom den ger trygghet. Interna fördelar är att ekonomiska problem kan upptäckas och åtgärdas tidigare och att revision hjälper den interna styrningen och kontrollen. Externa fördelar är att företagets intressenter har nytta av företagets revision genom att den ger trygghet och underlättar för till exempel långgivare. Den underlättar även för styrelsen och VD:n.

⁴¹ Finansiell Stabilitet, s.67.

⁴² Landström, s. 117.

⁴³ Tobias Svanström, *Företagen vill behålla revisionsplikten* (Stockholm: Balans 11/2006), s. 29.

De flesta av företagen (77 %) skulle välja revision även om den var frivillig, eftersom de tycker att revision ger viktiga kunskaper och förbättrar kvaliteten på företagets externa redovisningsinformation. De anser även att revisionen ökar redovisningsinformationens tillförlitlighet för tredje part. Sammanlagt anser 83,3% av företagen att revision inte medför någon ekonomisk och administrativ börda.

Studie om företagarnas syn på undantag från revisionsplikt och nyttan av revision.

Collis, 2003

Studien byggs på ett frågeformulär, som har sänts till 2 633 onoterade aktiva aktiebolag som uppfyller samtliga tre gränsvärden för revisionsplikten enligt EG:s fjärde bolagsdirektiv. Svarsfrekvensen var på 30 % som ansågs tillräckligt representativt.

Denna undersökning visar att de flesta företagen i England väljer att inte ha revision efter avskaffandet. De som väljer att ha revision gör det på grund av flera anledningar bl.a. anser företagsledningen att revision ökar kvaliteten och trovärdigheten på den finansiella informationen som ger en positiv effekt på företagets kreditvärdighet och att den förbättrar relationen med långivare när det föreligger asymmetrisk information. Företagen anser även att revisionen är ett skydd mot bedrägerier som är en anledning till varför ekonomiska brottsligheten inte ökat efter avskaffandet. De företag som reviderar sina bokslut brukar lämna sina årsredovisningar till banker eftersom banker anser att det är nödvändigt med reviderade bokslut.

Revisionsplikten i små aktiebolag. Utredning av Thorell och Nordberg, 2005

Thorell och Nordberg har fått i uppdrag av Svenskt Näringsliv att kartlägga för och nackdelarna med revisionsplikten, varför Sverige avviker från andra EU-länder, nyttan av revisionsplikten i Sverige och vilka kostnader som den medför. Forskningen har utgått från den engelska regleringsfilosofin som grundas på antagandet att om kostnaden för revisionen överstiger nyttan bör revisionsplikten avskaffas. Därför kan frivillig revision införas istället. Slutsatserna i utredningen har dragits utifrån denna regleringsfilosofi samt från Collis (2003) och Svensson B. forskning om *Redovisningsinformation för bedömning av små och medelstora företags kreditvärdighet*.

Den svenska forskningen drar slutsatsen att revisionsplikten kan avskaffas för SME och menar att de bolag som bara har en ägare har ingen nytta av revision. Slutsatsen grundas på att kostnaden för revisionen överstiger dess nytta och därför bör den avskaffas. Dessutom kan bolagen vid frivillig revision minska kostnaden för revision genom att välja att revidera sina bokslut vid vissa tillfällen som till exempel vid kreditärenden.

Banker har positiv inställning till revisionsplikten eftersom den ger en trovärdighet på årsredovisningen, men trots det konstateras det i utredningen att det inte kan vara motiveringen för att ha kvar revisionsplikten. Detta beror på att årsredovisningen inte anses vara direkt avgörande för kreditbedömningen, eftersom banker kräver även annan underlagsinformation och lägger stor vikt på betalningsanmärkningar, säkerhet och företagsintern information vid kreditärenden. Banker har också en möjlighet att ersätta revision via till exempel ett specialutformat avtal som är knuten till företagets finansiella nyckeltal för att minska deras risktagande. Dessutom kan banker frivilligt välja att kräva revision även om den avskaffas.

Utredningen visar även att det inte finns några bevis på att de negativa effekterna som till exempel bedrägerier, skattebrott och bokföringsbrott kommer att öka vid ett avskaffande.

4. Empiri

I detta avsnitt presenterar och analyserar vi data från vår undersökning som vi genomfört med hjälp av intervjuer. Vi tar endast upp de fakta som är relevanta för vår undersökningsfråga. Därför är empirin indelad i tre avsnitt där vi i varje avsnitt presenterar bankernas och bolagens synpunkter. Kapitlet kompletteras med bilagor som innehåller intervjusvar från undersökningen.

Resultatredovisning

Bör revisionsplikten avskaffas

Banker

Tre av bankerna tycker att revisionsplikten inte bör avskaffas. De anser att revisionsplikten är bra och är ett kvitto som ger en kvalitetssäkring för företagens bokslut. Granskningen ger en säkerhet för bankerna och visar att lagarna följs och att det inte finns några dolda siffror. Men när det gäller de minsta bolagen har bankerna delade åsikter. Två av bankerna anser att revisionsplikten borde avskaffas för de mindre bolagen på grund av de krångliga reglerna och höga kostnaderna som revisionen medför. Däremot tycker en av bankerna att man på något sätt bör omarbeta eller förenkla revisionsreglerna för de mindre bolagen om den inte avskaffas eftersom lagstiftningen inte skiljer mellan små och stora aktiebolag.

När det gäller den ekonomiska brottsligheten tycker alla banker att slopad revisionsplikt inte kommer att leda till ökat fusk bland företagen eftersom det redan idag begås brott och den som vill kan alltid hitta ett sätt att fuska på. Brotten sker innan revisorn granskar boksluten och detta gör att revisorn inte hindrar brottsligheten utan kan endast upptäcka den. Dessutom finns det opålitliga revisorer som gör att bankerna vid misstanke är tvungna att kontrollera deras bakgrund.

Bolag

Alla bolag tycker att det är bra att ha kvar revisionsplikten särskilt för bolag med stor omsättning eftersom de har ett större behov av granskning och kan på detta sätt få kvalitetssäkring på räkenskaperna. Men däremot tycker de att revisionsplikten kan avskaffas för de minsta bolagen med låg omsättning. Två av bolagen anser att reglerna åtminstone bör ses om och förenklas för de mindre bolagen. Ett bolag anser att behovet av revision är

branschbetingat och menar att vissa branscher som till exempel restauranger, alkoholimportörer och alla verksamheter som hanterar kontanter bör ha revisionsplikt. Eftersom bolag i dessa branscher anses vara mer benägna att fuska.

Fyra av bolagen tycker att det är dyrt med revision, men trots det kan de tänka sig att låta granska sina bokslut vid ett avskaffande av revisionsplikten eftersom de anser att revisionen ger säkerhet, kontrollfunktion och bättre bild på företaget.

Tre av bolagen tycker att den ekonomiska brottsligheten inte kommer att öka med ett avskaffande av revisionsplikten och har olika förklaringar på varför de tycker så. En förklaring är att skatteverket kommer även i fortsättningen att granska bolagen och att revisorns roll är överskattat på så sätt att de inte är insatta i bolagets verksamhet utan endast har granskande funktion. Man kan även välja andra bolagsformer som inte kräver revision.

Ett av bolagen anser att det finns en stor risk för att företag som enskild firma och handelsbolag kommer vid ett slopande välja att gå över till aktiebolagsform för att slippa personligt ansvar vilket då kan medföra ökad brottslighet bland aktiebolagen.

Nyttan av revisionsplikten vid kreditärenden

Banker

Den främsta handlingen som alla banker kräver vid kreditgivning är bokslut. De anser att bokslutet är viktigt men det finns även andra handlingar och faktorer som bankerna tycker är minst lika viktiga. Dessa är balans och resultaträkning, bransch, affärsidé, återbetalningsförmåga, framtida kassaflöden, säkerhet för lånet och hur väl banken känner kunden. Bokslutet visar vad som har hänt i företaget det sista räkenskapsåret dvs. gamla siffror, men balans och resultaträkningar visar nya siffror på vad som har hänt sedan sista bokslutet. Tre av bankerna tycker att det är viktigt med hur väl de känner bolaget och personerna bakom den. Det underlättar vid kreditbedömningen eftersom de känner till bolagets bakgrund och har på så sätt lättare att lita på bolaget och dess återbetalningsförmåga. En av bankerna har dessutom lagt en kreditgräns upp till 300 000 SEK då de inte kräver någon bokslut alls utan tittar endast på bolagets ledning och ägare. Tre av bankerna tycker att det är viktigt med vilken bransch bolaget tillhör eftersom de ser en risk med vissa branscher. En av bankerna har till och med definierat problembanscher som bygg, restaurang,

konfektion och åkeri. Tre av bankerna kan tänka sig att ta emot oreviderade bokslut eftersom vid kreditbeviljandet tittar de även på andra handlingar och lägger stor vikt på de faktorer som vi redan nämnt. De tillfrågade bankerna har sällan behövt kontakta revisorer som granskat boksluten.

Bolag

Fyra av bolagen ser positivt på revisionsplikten och anser att den ger bra kontroll över verksamheten och ses som en kvalitetssäkring. Däremot då det handlar om små företag tycker de att dessa inte har så stor nytta av den. Alla bolag tycker att det är viktigt att deras bokslut granskas varje år. Det är speciellt viktigt med revision för bolag som är alkoholimportörer då de granskas hårt av myndigheterna. De ser revision som ett bevis på att företaget följer alla lagar, regler och att bokföringen är gjord på rätt sätt.

Konsekvenser för Bolagen vid kreditärenden

Banker

Den främsta konsekvensen som kan uppstå för bolagen vid slopad revisionsplikt är att det kommer att läggas mer jobb och ansvar på bolagen eftersom de själva måste ta fram det nödvändiga underlaget som krävs vid krediter. Dessutom kan bankerna tänka sig att utöka kraven på underlagsinformationen förutom boksluten som kan medföra att kreditprocessen kommer att upplevas krångligare av bolagen. De ökade kraven kan även leda till att låneprocessen förlängs. Eftersom kvalitetssäkringen försvinner vid slopad revisionsplikt tycker bankerna att det kommer att bli hårdare granskning av bolagen och personerna bakom de.

Hälften av bankerna tycker att det blir svårare att låna pengar om revisionsplikten avskaffas eftersom då försvinner granskningsfunktionen och trovärdigheten på boksluten minskar som medför risk för bankerna. Däremot tycker resten av bankerna att det inte blir mycket svårare att låna pengar och påpekar att de gamla och redan kända kunderna inte alls skulle påverkas av en slopad revisionsplikt.

Bolag

Fyra av bolagen tror att kreditprocessen kommer att förändras genom att bli krångligare och ta längre tid eftersom det blir svårare för banker att lita på bolagen. Men de tror inte att det blir svårare att låna pengar eftersom banken alltid kan kräva andra handlingar istället för granskade bokslut. Det kommer att bli hårdare granskning av bolagen som innebär mer krav och ansvar på dem själva. Det blir även svårare för bankerna då de måste utöka kraven på underlagsinformation vilket kommer att leda till ökat arbete och kostnad för bolagen.

5. Slutsatser

I detta kapitel drar vi slutsatser och besvarar uppsatsens frågeställning med hjälp av vår teori och den insamlade empirin. Vi börjar med att redogöra slutsatserna i punktform och därefter diskuterar vi de mer ingående.

- Revisionsplikten bör avskaffas för SME eftersom revisionskostnaden är högre än nyttan, reglerna är för krångliga och bolagen har en låg omsättning.
- Nyttan av revision vid kreditärenden är inte så stor eftersom bankerna lägger även stor vikt på andra handlingar förutom årsrapporter vilket medför att informationsflödet mellan bankerna och bolagen inte påverkas negativt vid ett avskaffande.
- De främsta konsekvenserna som kan uppstå vid kreditärenden är att det kommer att läggas mer jobb och ansvar på bolagen, kreditprocessen kommer att förlängas och upplevas krångligare. Däremot finns det ingen oro över att det kommer bli svårare för bolagen att låna pengar.

Syftet med uppsatsen är att undersöka vad banker och aktiebolag har för inställning till revisionsplikt och dess eventuella avskaffande för SME. För att kunna uppnå syftet har vi tittat på nyttan av revisionsplikten både allmänt och vid kreditärenden och vilka konsekvenser som kan uppstå vid låneprocessen om revisionsplikten avskaffas. Slutsatserna drar vi utifrån bankernas och bolagens åsikter vilket vi jämför med tidigare studier.

Slutsatserna från vår egen studie och tidigare forskning visar att det finns delade åsikter när det gäller avskaffandet av revisionsplikten. Vår egen undersökning visar att både banker och bolag är positivt inställda till revisionsplikten eftersom de anser att revision ger kvalitetssäkring och trovärdighet för företagens bokslut. Men samtidigt kan de tänka sig att revision kan avskaffas för de mindre bolagen. Anledningen till detta är att revisionskostnaden är för hög, reglerna är för krångliga och bolagen har en låg omsättning. Även den svenska utredningen som är genomförd av Thorell och Norberg visar att revisionsplikten bör avskaffas för SME och särskilt för aktiebolag med endast en ägare. De anser att kostnaden för revisionen är högre än nyttan. Däremot den senaste forskningen som granskat bolagens

åsikter visar att de vill behålla revisionsplikten för samtliga aktiebolag eftersom de anser att företagen har stor nytta av revision.

Både enligt vår undersökning och tidigare forskning finns det ingen oro över att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka vid ett avskaffande eftersom de tillfrågade anser att det redan finns brottslighet idag och att revision inte är ett hinder för det.

Slutsatsen är att revisionsplikten är bra men trots det saknas en tillräcklig stark motivering för att det ska vara ett krav på det och speciellt för de mindre bolagen. Eftersom bolagen är väl medvetna om när de har behov av revision kan man införa frivillig revision och låta marknaden styra sig själv.

När man ser på behovet av revisionsplikten vid kreditärenden visar alla studier en gemensam åsikt om att bolag och banker har nytta av revisionen. Men detta är inte ett övervägande argument för att behålla revisionsplikten. Om man ser från bankernas perspektiv där revision används för att eliminera informationsasymmetrin vid kreditärenden är nyttan av reviderade årsbokslut inte så stor. Anledningen till det är att bankerna kräver även andra handlingar och lägger väldigt stor vikt på hur väl de känner personerna bakom företaget och kan även tänka sig vid ett avskaffande att ta emot oreviderade bokslut. Vid ett eventuellt avskaffande kan bankerna dessutom välja att ha frivillig revision som kommer endast att beröra de företag som söker kredit. Om man däremot ser från bolagens perspektiv och informationsasymmetrin vid kreditärenden anser bolagen att de kommer att låta granska sina bokslut trots ett avskaffande för att öka trovärdigheten. Vilket innebär att revisionsplikten kan avskaffas eftersom bolagen är medvetna om att visa sig bra utåt och detta bekräftas även av Collis forskning.

Vår undersökning visar att de främsta konsekvenserna som kan uppstå vid kreditärenden är att det kommer att läggas mer jobb och ansvar på bolagen, kreditprocessen kommer att förlängas och upplevas krångligare. Trots dessa konsekvenser tycker de tillfrågade inte att det blir svårare att låna pengar eftersom banker alltid kan hitta ett annat sätt att granska bolagen på och bolagen kan välja att låta granska sina bokslut vid behov.

Vi kan därmed dra slutsatsen att revisionsplikten inte behövs för SME både från ett allmänt och från ett kreditperspektiv. Eftersom vid kreditärenden kommer informationsflödet inte att påverkas negativt då de inblandade parterna är medvetna om vad som krävs för att kunna ha ett bra samarbete och därför kan man införa frivillig revision.

6. Avslutande diskussion

I detta kapitel har vi diskussion med egna åsikter, ger förslag till framtida forskning inom ämnesområdet samt kritiskt granskar källor, metod och uppsatsens trovärdighet.

Diskussion

Uppsatsarbetet har givit oss en djupare kunskap inom ämnet vilket har medfört att vi har bildat egna åsikter om problematiken kring revisionsplikten och dess eventuella avskaffande. Våra åsikter berör inte endast revision vid kreditärenden utan även ämnet i sin helhet. Vår främsta slutsats är att revisionsplikten bör slopas för SME och grundar vår åsikt på att Sverige är ett byråkratiskt land som styr det mesta i samhället genom lagar och regler. Revisionsplikten är en av dessa regler som Sverige håller sig fast vid trots att det finns bevis i utlandet på att ett avskaffande inte skulle medföra konsekvenser som Sverige påstår kan uppstå. Till exempel England som har valt att inte ha revisionsplikt för SME visar inga negativa konsekvenser efter avskaffandet. Det har varken uppstått ökad brottslighet eller svårigheter att låna pengar trots att landet är mycket större och har fler bolag än Sverige. Detta beror på att företagen är medvetna om när de behöver revision och väljer att ha det vid behov.

När det gäller revision vid kreditärenden har vi samma åsikt om att revisionsplikten kan avskaffas eftersom vi anser att bankerna inte alls har behov av granskade årsrapporter. Denna åsikt fick vi när vi genomförde intervjuerna då de flesta av informanterna endast nämnde att det finns krav på årsrapporter i deras policy samtidigt som de betonade att till exempel kännedom av kunden, återbetalningsförmågan och säkerhet för lånet är de främsta faktorerna de beaktar vid kreditärenden. Dessutom var bankerna inte negativt inställda till ett avskaffande eftersom de har välanpassade granskningsfunktioner som kan upptäcka eventuella fel då de tar emot oreviderade årsrapporter. De är även villiga att anpassa sig till de nya reglerna som ett avskaffande skulle medföra.

Rekommendationer

Under uppsatsens gång har vi kommit fram till andra forskningsfrågor inom ämnet. En intressant forskningsfråga är att ta reda på hur de övriga länderna har motiverat sitt val för ett avskaffande av revisionsplikten. Hur dessa länder har gått tillväga och vilka konsekvenser avskaffandet har medfört både allmänt och vid kreditärenden. Det skulle även vara intressant att undersöka om dessa länder har infört något annat istället för reviderade bokslut och i så

fall vad och undersöka på vilket sätt bankerna har reagerat på detta och om bolagen påverkats vid kreditärenden.

En annan intressant fråga är att se hur Danmark och Finland har gått tillväga för beslutet av ett avskaffande eftersom dessa länder har liknande syn på revision som Sverige.

Källkritik

I en uppsats är det viktigt med tillförlitligheten hos källorna eftersom det påverkar uppsatsens trovärdighet. De främsta källorna som ligger till grund för vår studie är tidningsartiklar och rapporter från Internet hemsidor. Vi anser att dessa källor är tillförlitliga eftersom de är publicerade av fackorganisationer som är verksamma inom redovisning. Källorna omnämns även i olika debatt och forskningsartiklar. Dessutom har vi varit noggranna med att välja de senaste publikationerna inom ämnet.

Metodkritik

Vid datainsamlingen har vi använt oss av personliga intervjuer och skriftliga källor.

Vi anser att personliga intervjuer har visat för- och nackdelar. Fördelarna var att vi hade möjlighet att se till att frågorna inte uppfattades fel och kunde ställa följdfrågor när det behövdes. På så sätt kunde vi även se till att frågorna besvarades. Detta behövde vi göra under varje intervju eftersom vi märkte tydligt att vissa frågor var känsliga och svåra att besvara.

Enda nackdelen som vi upplevde var att vi fick subjektiva svar på vissa frågor. Detta kunde vi se i intervjuerna med bankerna. De subjektiva svaren beror på att revisionsplikts eventuella avskaffande befinner sig endast på debatt nivå som gör att bankerna inte har skapat några riktlinjer inom området vilket medför att de tillfrågade svarar endast utifrån sin yrkeserfarenhet och inte från bankens perspektiv.

När vi genomförde intervjuerna var vi medvetna om att det kan uppstå intervjuareffekt, därför var vi noga med att agera så neutralt och passivt som möjligt för att inte påverka informanternas åsikter och svar.

Även skriftliga källor har haft både för- och nackdelar. Fördelen har varit att vi har kunnat stärka vår undersökning med tidigare studier. Men nackdelen har varit att det saknas studier om revisionsplikt som enbart behandlar revision vid kreditärenden.

Uppsatsens trovärdighet

Vi anser att vi har uppnått en hög reliabilitet i vår undersökning eftersom genom att intervjua personer med olika befattningar på bankerna kunde vi konstatera att de har samma inställning och kompetens inom ämnet som gör att upprepade mätningar skulle ge liknande resultat.

Dessutom bekräftas resultatet av vår undersökning även i tidigare studier, till exempel senaste undersökningen av bolag visar samma åsikt som vår undersökning av företagen. Därmed kan vi konstatera att det går att generalisera med vår undersökning. Även validiteten har uppnåtts med hög grad eftersom vi har kunnat besvara vår frågeställning och utifrån detta dragit relevanta slutsatser.

7. Litteraturförteckning

Litteratur

Denscombe, Martyn, 2000: *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.

Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne, 2003: *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 1:1 uppl. Malmö: Liber AB.

Körner, Svante och Wahlgren, Lars, 2005: *Statistiska metoder*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Landström, Hans, 2003: *Småföretaget och kapitalet*. 1 uppl. Kristianstad: SNS Förlag.

Lindblad, Inga-Britt, 1998: *Uppsatsarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Strömquist, Siv, 1998: *Uppsatshandboken*. Göteborg: Författaren och Hallgren & fallgren Studieförlag AB.

Artiklar

Tryckta

Halling, Pernilla och Sjölund, Hans, 2005: *Det har saknats en genomgripande diskussion om revisionsplikten*. Balans nr 4.

Precht, Elisabeth, 2005: *Revisionsplikt var svaret på ekonomisk brottslighet*. Balans nr 4.

Svanström, Tobias, 2006: *Företagen vill behålla revisionsplikten*. Balans nr 11.

Svensson, Birgitta, 2004: *Redovisningsinformation och kreditgivares bedömning av små och medelstora företag*. Balans nr 1.

Internet

Begäran om översyn av revisionsplikten. Svenskt Näringsliv: 2005-06-22.

http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00004/Beg_ran_om_utredning__4498a.pdf, 2006-09-01.

Kreditgivning och kreditrisker. Finansiell Stabilitet nr 2/2001.

http://www.riksbank.se/upload/Dokument_riksbank/Kat_publicerat/Artiklar_FS/finstab_01_2_artikel2.pdf, 2006-11-20.

Norrman, Andreas, 2005: *Agentteori ökar förståelse för kontraktens roll som riskdelningsverktyg i försörjningskedjor.* Bättre Produktivitet nr 3.

<http://www.plan.se/tidningen/Agentteori.pdf>, 2006-11-20.

Nya förmånsrättsregler. Svenskt Näringsliv: 2006-03-22.

http://www.svensktnaringsliv.se/Templates/show_mC.asp?PN=1118647, 2006-10-02

Forskningsrapporter

Collis, Jill, October 2003: *Directors' Views on Exemption from the Statutory Audit.* A Research Report for the DTI.

<http://www.dti.gov.uk/files/file25971.pdf>, 2006-11-16.

Thorell, Per & Norberg, Claes, mars 2005: *Revisionsplikten i små aktiebolag.* Lunds universitet: Svenskt Näringsliv.

http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Revisionsplikten_i_sm__458a.pdf 2006-11-16.

Lagar

Aktiebolagslagen (2005:551).

Bokföringslagen (1999:1078).

Revisionslagen (1999:1079).

Revisorslagen (2001:883).

Årsredovisningslagen (1995:1554).

Direktiv

Europeiska gemenskapernas råd, fjärde direktivet 78/660/EG.

Kommittédirektiv, 2006:96, *Revisorer och revision; genomförande av EG-direktiv m.m.*
Justitiedepartementet.

Intervjuer

Bank A, 2006-10-23.

Bank B, 2006-11-14.

Bank C, 2006-11-24.

Bank D, 2006-11-28.

Bolag 1, 2006-12-07.

Bolag 2, 2006-12-09.

Bolag 3, 2006-12-11.

Bolag 4, 2006-12-09.

Bolag 5, 2006-12-07.

Internet

www.blinfo.se, 2006-09-20.

www.connectsverige.se, 2006-11-20.

www.dti.gov.uk, 2006-11-16.

<http://eur-lex.europa.eu>, 2006-09-20.

www.far.se, 2006-11-29.

www.plan.se, 2006-11-20.

www.riksbank.se, 2006-11-20.

www.svensktnaringsliv.se, 2006-09-01.

8. Bilaga

Intervjufrågor till banker

1. Vilken redovisningsinformation efterfrågar ni vid kreditvärdighetsbedömning?
2. Hur stor roll spelar årsredovisningsrapporter vid kreditbeviljandet?
3. Vilka andra faktorer förutom redovisningsinformation och kreditupplysningar kan påverka kreditprövningen för aktiebolagen?
4. Hur stor andel av era kunder är SME?
5. Vad har ni för syn på revisionsplikten i SME?
6. Har ni i er bank tagit upp frågan om ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
7. Bör revisionsplikten avskaffas för SME?
8. Vilka konsekvenser kan uppstå för bolagen vid kreditbeviljandet om revisionsplikten avskaffas?
9. Blir det svårare för bolagen att låna pengar om revisionsplikten avskaffas?
10. Tror ni att kravet på reviderade årsredovisningar kommer att finnas kvar eller kommer den istället att ersättas med något annat?
11. Kan ni tänka er att ta emot oreviderade årsredovisningar?
12. Kommer kreditprövningsprocessen att påverkas då revisionsplikten avskaffas?
13. Vilka risker tror ni kan uppstå för er bank vid slopad revisionsplikt?
14. Vet du om de som sitter högre i företaget har samma uppfattning som du angående revisionsplikten?
15. Hur ofta behöver ni ta kontakt med revisorn som reviderat bolagets årsredovisning?
16. Tror ni att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka då revisionsplikten avskaffas?
17. Har du något att tillägga som vi har glömt att fråga om?
18. Får vi lov att återkomma om vi har några ytterligare frågor?

Intervjufrågor till bolag

1. Vad har ditt bolag för verksamhet?
2. Hur många anställda har du i bolaget?
3. Hur många aktieägare har bolaget?
4. Har bolaget tagit kredit från banken någon gång?
5. Vad har du för syn på revisionsplikt för SME?
6. Tycker du att det är viktigt att en revisor granskar din bokslut varje år?
7. Hur upplever du revisionsplikten kostnadsmässigt?
8. Bör revisionsplikten avskaffas för SME?
9. Vilka konsekvenser/risker tror du kan uppstå för AB vid kreditbeviljandet då revisionsplikten avskaffas?
10. Blir det svårare att låna pengar?
11. Tror du att banker kommer fortfarande att kräva reviderade bokslut då revisionsplikten avskaffas?
12. Hur tror du att banker kommer att reagera vid kreditbeviljandet då revisionsplikten avskaffas?
13. Om revisionsplikten avskaffas kommer du att låta revidera din bokslut i alla fall?
14. Tror du att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka då revisionsplikten avskaffas?
15. Har du något att tillägga som vi har glömt att fråga om?
16. Får vi lov att återkomma om vi har några ytterligare frågor?